

Risk- och Sårbarhetsanalys

Sammanfattning

Denna rapport är en sammanställning av det genomförda Risk- och Sårbarhetsanalysarbetet och utgör den rapportering som enligt föreskrift skall ske till Länsstyrelsen senast den 31/10 första året i mandatperioden.

Risk- och sårbarhetsanalysen har visat på ett antal områden där åtgärder behöver genomföras. Det finns även andra mindre risker som analyserats och där insatser sker kontinuerligt i verksamheten. Dessa redovisas inte.

1 Beskrivning av kommunen och dess geografiska område

Olofströms kommun är en av fem kommuner i Blekinge län med ca. 13 000 invånare. Inom kommunens gränser finns över 200 sjöar och i tätorten Olofström möts tre åar, vilket är både unikt och attraktivt. Vatten, sport, kultur, vild natur, mångkultur och teknik är ord som förknippas med Olofströms kommun.

Kommunen har en omväxlande natur som ger invånare, företag och besökare tillgång till Sveriges sydligaste vildmark. Med ett varierande kulturutbud erbjuds det något för de flesta. Och om kulturen inte räcker till finns en av världens största kulturstäder, Köpenhamn, endast två timmar bort.

Kulturellt sett finns det mycket att berätta med anknytning till Olofström. Nobelpristagaren Harry Martinson är en av bygdens söner liksom Sven Edvin Salje som är en av Sveriges mest lästa författare. Även Carl Eldh, en av Sveriges största skulptörer, hade anknytning till kommunen.

Volvo Personvagnar AB är det största företaget i kommunen och fordonindustrin betyder mycket för både Olofströms och Blekinges inkomstbas.

2 Beskrivning av arbetsprocess och metod

2.1 Internt kommunkoncernen

Arbetsättet har inneburit att respektive ledningsgrupp har analyserat sin egen verksamhet utifrån de risker som kan bedömas utifrån kända händelser och kunskap om utveckling. Redovisning har skett i tre delar, vilka åtaganden som verksamheten har att fullgöra, vilken riskbild som kan identifieras och hur riskerna hanteras inklusive förslag till förbättrad hantering. Som stöd för arbetet har funnits excel-blankett samt krissamordnaren.

Arbetsättet tar hänsyn till och siktar in sig på den egna verksamhetens genomförande vilket ger grund för beroendeanalyser då en viss verksamhet, exvis elleverans, bedrivs av en annan verksamhet. Därmed kan tydligt ses vilken del av organisationen som ansvarar för viss verksamhet och vilken annan verksamhet som är beroende av att den förstnämnda fungerar. Samtidigt klargörs vilka krav som erhållande verksamhet anser behöver uppfyllas för att garantera säker drift.

Riskerna har inte tagit hänsyn förekomsten av redundans utan konsekvensen beskrivs utifrån att aktuell händelse inträffar. Därmed ges beskrivningen status av ”worst case”. Detta har valts för att tydliggöra konsekvensen. Det innebär inte att läsning av riskbilden är hela sanningen.

I samband med riskbildens beskrivande har även angivits konsekvenserna för olika målområden. Därvidlag har även tagits hänsyn till konsekvensernas allvarlighet och huruvida dessa konsekvenser är av sådan art att de kan accepteras eller ej. Därmed har en riskacceptans tagits fram för att visa vilka risker som bör ägnas särskild uppmärksamhet.

Riskhanteringen anger hur risken hanteras i dagsläget och vad som kan ytterligare förbättra hanteringen. Därigenom ges en samlad bild av aktuellt läge för att hantera den risk som beskrivits och aktuell förmåga att motstå eller hantera en händelse framgår. Särskild uppmärksamhet har ägnats de risker som anses som icke acceptabla. Övriga risker har på samma sätt beskrivits och hanteringsförslag även för dessa har upprättats.

2.2 Övriga samhällsrisker

Tillsammans med Räddningstjänsten Västra Blekinge och Miljöförbundet Västra Blekinge har genomgåts de riskbeskrivningar för övriga samhällsdelar som förbunden hanterar som myndighet eller identifierat på annat sätt. Dessa risker har sedermera hanterats med samma grunder som interna risker så att de största riskerna tas upp inom ramen för åtgärdsförslagen.

3 Identifierad samhällsviktig verksam inom kommunens geografiska område

Kategori (samhällssektor)	Kommunal verksamhet	Extern verksamhet
Energiförsörjning	Olofströms Kraft AB	Elnätdistributörer Bensinstationer
Finansiella tjänster		Banker, bankomater Försäkringsbolag
Handel och industri		En stor industrier med underleverantörer av mellanstorlek, småskalig industri, handel
Hälso- och sjukvård samt omsorg	Äldreomsorg som särskilda boenden och hemtjänst samt omsorg om funktionshindrade. Hemsjukvård ingår numera.	Vårdcentraler
Information och kommunikation	Informationsavdelningen inom kommunen	Tidningsredaktioner, lokalradiodistribution, Olofström närradio
Kommunalteknisk försörjning	Kommunala vägar och cykelbanor, dagvattenhantering, renhållning, dricksvattenproduktion,	Statliga och enskilda vägar, avfallshantering genom kommunalförbund
Livsmedel		Livsmedelsaffärer, Livsmedelstillverkning både för vidareförädling och färdig vara för konsumtion
Offentlig förvaltning	Kommunal förvaltning inklusive kommunala bolag och kommunalförbund. Några kommunalförbund har sina huvudkontor inom annan kommun.	
Skydd och säkerhet	Kommunal krisberedskap	Räddningstjänst genom kommunalförbund Polisstation Säkerhets- och bevakningsföretag
Socialförsäkring	Omsorgsförvaltning	
Transporter		Järnväg för gods, EV 15 kollektivtrafik

4 Identifierade kritiska beroenden kommunen och kommunens geografiska område

Infrastruktur

Vattenledningssystem, elförsörjning, elektronisk kommunikation, nätanläggningar, strategiskt viktiga transportleder, lokaler mm.

Verksamhetsnära system

It-, drift- och övervakningssystem mm.

Personal

Rätt kompetens, tillgänglig och välmående, t ex verksamhetsjourer i identifierad samhällsviktig verksamhet, nyckelpersoner, experter och krisledning m fl.

Information

Inhämta-, sammanställa- och dela vald information internt/externt. Leverera lägesbild lokalt/regionalt mm.

Kapital, varor, tjänster

T ex: Tillgång till leveranser, reservdelar, kemikalier, analyser, extern expertis, support och materiel.

5 Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område

Redovisningen begränsas till risker som bedömts medföra planerade insatser från kommunens sida. De risker som inte nämns här men som identifierats hanterats löpande inom respektive verksamhet.

- 1) Avloppsvatten som inte kan ledas bort
- 2) Bortfall av värme
- 3) Brand
- 4) Elbortfall
- 5) Epidemi
- 6) Explosion vid Holjebadet
- 7) Hot och överfall
- 8) IT-bortfall
- 9) Snöoväder
- 10) Personalbortfall
- 11) Storm och andra väderberoende händelser
- 12) Telebortfall
- 13) Otjänligt vatten
- 14) Åverkan på fastigheter
- 15) Farligt gods
- 16) Ammoniakanläggningar
- 17) Gasol
- 18) Gasledning med brandfarlig gas
- 19) Bristande livsmedelstillgång
- 20) Bortfall av drivmedelstillgång
- 21) Översvämning

6 Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område

Avloppsvatten som inte kan ledas bort

Avloppsvatten som inte leds bort kan ge betydande miljöskador och även skador på egendom vid vissa situationer. Följderna är inte heller sällan översvämningar med åtföljande framkomlighetsbesvär. Det finns anledning att fundera över hur man säkert tar hand om avloppsvatten.

Hanteringen idag bedöms som vad som kan krävas givet tekniska och ekonomiska möjligheter.

Bortfall av värme

Idag hanteras värmeförsörjning antingen genom fjärrvärme eller genom enskilt system för fastighet.

Fjärrvärmesystemet är säkerställt i sådan omfattning att det kan anses vara så förebrett för kontinuerlig drift som det är möjligt. Problemet med fastigheter som försörjs via fjärrvärme handlar om hur värmen kan cirkulera i fastigheten, där krävs en fungerande cirkulationspump även om visst självtryck finns. Hur stort detta tryck är och hur mycket av en fastighet som kan försörjas är oklart.

Om fastigheten har ett enskilt system krävs reservkraft vid elbortfall för att anläggningen skall fungera.

Brand

Det finns planer för hantering av brand inom alla verksamheter även om det kan anas vissa brister rörande övningar och utbildningar för personal. Nyare objekt inom särskilda boenden förses med sprinkel för att ytterligare säkerställa en god brandberedskap.

Hanteringen bedöms som övervägande god och i överenskommelse med vad som kan förväntas klaras av.

Elbortfall

Det som märks är att det inte finns en samlad plan för reservkraftshantering för kommunkoncernen där det anges i vilken omfattning och hur det systematiskt skall hanteras. Det finns även vissa brister rörande omfattning av byggnader som kan ta emot mobil reservkraft.

Reservkraft är ett område som behöver ses över och förbättras, inte enbart genom införskaffande av reservkraft utan även genom systematiserad hantering från kommunens krisledning för operativt hanterande vid en händelse.

Vid effektbrist i nätet uppkommer en särskild situation. Vid partiellt bortfall av elproduktion eller vid för hög konsumtion kan en situation uppstå där levererad effekt inte är tillräcklig för att ge alla el. Målsättningen är att utnyttja Styrel där en prioritering av samhällsviktig verksamhet gjorts för att säkerställa elleverans. Beroende av hur stort effektbortfall det är frågan om kan olika stora delar hamna utan elleverans.

Explosion vid Holjebadet

Holjebadet hanterar vissa explosiva varor. Vid en händelse av detta slag kommer konsekvenserna dels att drabba människor och dels byggnader.

Idag hanteras gas med särskilda föreskrifter och under hög kontroll. Sannolikheten för händelsen är låg och vidtagna åtgärder bedöms vara fullt tillräckliga givet den tekniska utvecklingen som finns.

Hot och överfall

Insatser för att förbättra situationen görs kontinuerligt av chefer inom organisationen men det saknas en samlad bild och synsätt.

IT-bortfall

Hantering från Olofströms Kraft AB och IT-enheten bedöms vara vad som kan krävas med nuvarande teknisk standard och kunskap avseende såväl externt nät för allmänheten som internt näthanterande.

Hantering via avtal om drift från leverantör bedöms även den vara god.

Snöoväder

Socialförvaltningen har idag ett bra fungerande system för att hantera insatser när snö gör det besvärligt. Systemet riktar sig såväl till skydd för arbetstagaren som information och säkerställande för den vårdbehövande. Det bedöms vara tillräckligt givet nuvarande kunskap.

Hantering av snöhinder i övrigt sker idag genom att snöjour finns tillgänglig och kan avropas vid behov. Tillfälliga uppläggningsplatser i närhet av röjningsområden finns utpekade för senare bortforsling.

Personalbortfall

Viss planering för ersättare vid stort frånfall finns inom vissa verksamheter, främst omsorgen. En pandemiplan finns från 2009 vilken behöver uppdateras och anpassas till att omfatta fler områden är pandemi.

Storm och andra väderberoende händelser

Hantering idag är flexibel och beroende av omfattning av inträffad händelse. Det finns ingen anledning att förändra den nu gällande planeringen i någon större omfattning. Däremot är det av vikt att följa utvecklingen och säkerställa en god kunskap om förväntade effekter. Ett sådant arbete ligger inom ramen för det pågående klimatanpassningsarbetet.

Telebortfall

Idag hanteras det genom att extra kontroller av larmberoende vårdtagare görs och att genom att andra kontaktvägar såsom mail och internet används. Det finns anledning att göra en större analys av alternativa kommunikationsvägar för att säkerställa ett gott läge vid telebortfall.

Behovet av kommunikation med samverkande parter är tillgodosett genom RAKEL.

Otjänligt vatten

Hantering vid bortfall av vatten är idag tillgodosedd genom möjligheten att placera ut tankar. Förberedelserna omfattar även förberedda kontakter med stödgivande myndigheter. Gjorda förberedelser avseende leverans av vatten bedöms som bra.

Problemet med vatten är hur man kan ta emot de vattenmängder som krävs för att klara verksamheten. Det är omfattande mängder som behövs för att klara av både vatten som dryck och vatten som grund för hygien och matlagning. Detta gäller även för medborgarna.

Åverkan på fastigheter

Hantering av problemet idag går ut på att larm finns för särskilt utsatta fastigheter och rondering sker därutöver. Insatserna, kopplade till förekomsten, bedöms vara rimliga och tillräckliga i det läge som nu föreligger.

Farligt gods

Räddningstjänstförbundet Västra Blekinge gör med jämna mellanrum riskanalyser i enlighet med Lagen om Skydd mot Olyckor (LSO). Det är viktigt att kommunen delges och får delta i arbetet med framtagande av dessa riskanalyser då de dels utgör en grund för RSA och dels kan användas för en god samhällsplanering med elimination av förutsedda risker.

Ammoniakanläggningar

Tillstånd och tillsyn hanteras av RBV och MVB. Det är viktigt att det finns kontaktvägar till lämpliga kommunala aktörer för att följa verksamhetens utveckling och de risker som kan bli en följd därav.

Gasol

Det finns väl upparbetade kontaktvägar till lämpliga kommunala aktörer för att säkerställa ett gott hanterande av såväl samhällsplanering som krishantering.

Gasledning med brandfarlig gas

Kontroll och tillsyn hanteras inte av kommunen men det är av stor vikt för kommunen att veta var någonstans gasolanläggningar är belägna. En del av anläggningarna är av mindre omfattning men samtliga tillståndspliktiga anläggningar behöver vara kända för att korrekt kunna hantera olika typer av händelser.

Det bör finnas väl upparbetade kontaktvägar till lämpliga kommunala aktörer för att säkerställa ett gott hanterande av såväl samhällsplanering som krishantering.

Bristande livsmedelstillgång

Idag hanteras inte problemet i någon större omfattning. Leverans av varor sker enligt plan och alternativa lösningar saknas nästan helt. Det finns två delar i problemet, dels kommunens eget livsmedelsbehov för att klara verksamheten och dels medborgarnas behov av livsmedel.

Bortfall av drivmedelstillgång

Idag finns begränsade lager inom vissa verksamheter. Det är dock inte tillräckligt för att man skall kunna säga att kommunen kan klara sin verksamhet med tillräckligt stor omfattning. Behovet för medborgarna kan inte heller anses tillgodosett genom nuvarande hantering.

Översvämning

Det arbete som pågår med diskussioner kring hantering av översvämning bör fullföljas och genomföras innan någon annan åtgärd vidtas.

7 Behov av åtgärder med anledning av Risk- och sårberhetanalysens resultat

Huvuddelen av de åtgärder som identifierats består av utredningar eller uppdatering av redan gällande funktioner i syfte att säkerställa en högre funktionalitet. Utredningarna kan komma att resultera i fysiska åtgärder i samband med budgetbehandlingen av ärendet som är aktuellt. Ett antal mindre åtgärder av lägre kostnad kommer att genomföras löpande precis som varit fallet tidigare år.

De största utredningarna kommer att beröra:

- 1) Generell syn på reservkraft och hantering/installation av desamma. Avsikten är att systematisera hanteringen till relevant nivå.
- 2) Förbättrade brandskyddsåtgärder inom särskilda boenden såsom sprinkelsystem. Avsvikten är att säkerställa korrekt nivå på åtgärd relativ riskbild för respektive boendes karaktär och riskbild
- 3) Säkerställande av larmfunktionalitet och redundans för trygghetslarm

De främsta insatserna rörande klimatanpassningsfrågor innebär att krisberedskapsfunktionen kopplas ihop med planeringsarbetet i övrigt för kommunen särskilt med avseende på förändrade väderförhållanden och konsekvenser därav.